

Анісімов Д.О.,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

ЩОДО ВИЗНАННЯ ПРОТИПРАВНОГО ВПЛИВУ НА РЕЗУЛЬТАТИ ОФІЦІЙНИХ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ КОРУПЦІЙНИМ ЗЛОЧИНОМ

Відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй «Проти корупції» від 31 жовтня 2003 року (995_с16), визначено, що корупція породжує проблеми і загрози для стабільності й безпеки суспільства, що підриває демократичні інститути й цінності, етичні цінності й справедливість та завдає шкоди сталому розвитку й принципу верховенства права. Тому, кожна Держава-учасниця, повинна згідно з основоположними принципами своєї правової системи, розробляти й здійснювати або проводити ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості й відповідальності [1].

Черговим етапом боротьби з корупцією в Україні було прийняття 03 листопада 2015 року Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» № 743-VIII. Даним кроком законодавець криміналізував протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань та порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням. Однак, не поспішив віднести нову статтю до переліку корупційних, на що наполягала назва та зміст положень вже згаданого закону.

Якщо звернутися до наукової літератури, то серед науковців, котрі досліджували проблеми протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань, була однозначна думка, про необхідність віднесення ст. 369-3 Кримінального кодексу України (далі – КК України) до корупційних. Про це зокрема у своїх публікаціях писали А.О. Дзюба [2, с. 68], А.О. Данилевський [3, с. 173] та Н.М. Ярмиш [4, с. 198].

На сьогоднішній день у законодавстві України відсутнє поняття корупційного злочину, але у КК України наявний перелік злочинів, які необхідно вважати такими. Відповідно примітки до ст. 45 КК України корупційними злочинами вважаються злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 366-1, 368, 368-3 – 369, 369-2, 369-3 КК України.

У ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII, наявне визначення корупційного правопорушення, і під ним необхідно розуміти, діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Корупція в свою чергу визначається, як використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей. А неправомірна вигода розуміє під собою – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

Відповідно до ч. 2 ст. 8 Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань – це маніпулювання спортивним змаганням, тобто умисне вчинення корупційного правопорушення, спрямованого на некоректні зміни ходу спортивного змагання чи його результату шляхом повного або часткового виключення непередбачуваного характеру змагань і досягнення наперед визначеного їх наслідку, з метою отримання будь-якої неправомірної переваги для себе або для інших [5].

Ураховуючи зазначені положення, погоджуємось із думкою А.В. Савченко, що серед типових ознак корупційного злочину необхідно виділяти: 1) суспільну небезпечність, або безпеку людини, суспільства, держави та людства (за В.В. Шаблістим) [6, с. 121]; 2) протиправність, тобто передбачення його у КК України; 3) наявність діяння, що містить ознаки корупції; 4) учинення його спеціальним суб'єктом; 5) наявність виключно умисної форми вини; 6) караність [7, с. 17].

Звернувшись до ст. 8 Конвенції Організації Об'єднаних Націй «Проти транснаціональної організованої злочинності» від 15 листопада 2000 року (995_789), зможемо побачити, наступні обов'язкові ознаки корупційних діянь: обіцянка, пропозиція або надання публічній посадовій особі, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи або іншої фізичної чи юридичної особи для того, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію або бездіяльність при виконанні своїх службових обов'язків; вимагання або прийняття публічною посадовою особою, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадо-

вої особи або іншої фізичної або юридичної особи для того, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи бездіяльність при виконанні своїх службових обов'язків [8].

Підсумовуючи вище викладене, вважаємо, що законодавець прийняв обґрунтоване рішення віднести ст. 369-3 КК України до переліку корупційних злочинів (Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про запобігання корупції» від 04 березня 2020 року № 524-ІХ), які визначені у примітці до ст. 45 КК України, адже ст. 369-3 КК України має всі необхідні ознаки корупційного злочину (предмет злочину неправомірна вигода, може вчинятися шляхом активного та пасивного підкупу, характеризується умисною формою вини, може вчинятися спеціальним суб'єктом та передбачає кримінальну відповідальність).

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Конвенція від 31.10.2003 (995_c16) / Організація Об'єднаних Націй. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 (дата звернення: 22.04.2020).

2. Дзюба А.О., Житний О.О. Корупція у сфері спорту (деякі кримінально-правові аспекти). *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції*. Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, 31 березня 2017 року. м. Харків. С. 67-68.

3. Данилевський А.О. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань як корупційний злочин. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 9 грудня 2016 року. Київ : НАВСУ, 2016. С. 172-174.

4. Ярмиш Н.М. Новий закон – нові проблеми (щодо доповнення Кримінального кодексу України статтею 369-3 «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань»). *Теорія кримінально-правової кваліфікації як феномен Української кримінально-правової доктрини* : тези доповідей та повідомлень учасників науково-практичної конференції, 16 січня 2016 року. Львів : Видавничий дім «Артек», 2016. С. 195-203.

5. Про запобігання впливу на результати офіційних спортивних змагань корупційних правопорушень : Закон України від 03.11.2015 № 743-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/743-19> (дата звернення: 22.04.2020).

6. Шаблистий В.В. Суспільна небезпека (небезпечність у кримінальному праві в епоху постмодерну). *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 3 (11). С. 112-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkauk_2015_3_12 (дата звернення: 21.04.2020).

7. Савченко А.В. Корупційні злочини в Україні: проблеми кримінально-правового розуміння. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 14-24. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/507/2/6.pdf> (дата звернення: 21.04.2020).

8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : Конвенція від 15.11.2000 (995_789) / Організація Об'єднаних Націй. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_789 (дата звернення: 22.04.2020).